

АЛОИС МИКУЛА ПО СЛЕДИТЕ НА ГЛИГАНА

Превод от чешки: Мая Якимова, 1979

chitanka.info

Покрай реката, през храсти и високи бурени, си пробива път запъхтян ловец. Той пристъпва след кучето, което упорито души следите на ранен глиган.

Животното не изглежда изплашено, макар да усеща, че животът му е в опасност. Дори и ранен, глиганът сякаш не чувства страх. Тича с равномерно темпо, като все гледа да се скрие от преследвача.

Бояр е по петите му. Навел е нос до земята, а от изплезения му напред език капе слюнка. С широко отворени очи, той едва допира с крака земята. Страстта на неговите предшественици, които в далечни времена са гонели дивеча на воля, оживява и пламва в кръвта му. Той приближава глигана и вече не е нужно да души следата със забит в земята нос. Острата миризма на подгоненото животно лъха на вълни право срещу муцуната му. Бояр тича и непрекъснато лае. Запъхтеният ловец спира и внимателно се ослушва. Той устремява поглед към мястото, откъдето долита силно джавкане. Ловецът предвидливо изчаква. Трябва да знае със сигурност в коя посока продължава гонитбата. После хуква натам с всички сили. Потта избива на челото му и се стича на вадички по гърба. На всяка цена трябва да бъде там, когато глиганът и кучето застанат един срещу друг.

Спира за миг и отново се ослушва. До ушите му достига силен лай. Минута тишина и отново лай. Цялата гора заехтява. Глиганът е застанал срещу кучето и го държи на разстояние от себе си! Бързо след него! Ръката стиска зареденото оръжие. Ловецът все по-отчетливо чува джавкането. Вече стига до гъстата млада гора, откъдето отново се обажда неотстъпният преследвач. Дърветата издигат плътна преграда пред очите му и ловецът хуква да заобиколи гората и да пресрещне животното в противоположния ѝ край.

Глиганът е спрял в гъсталака и, както изглежда, кучето много не го тревожи. Върти уши ту наляво, ту надясно и шумно диша през ноздрите, усеща, че след кучето идва много по-опасният му неприятел — човекът. Заплашително изгрухтява и се впуска към кучето. Бояр енергично отстъпва, без да се уплаши. Дръпва рязко назад глава и притваря очи. Ушите му клюмват и той оголва остриите си зъби. След миг отново заехтява оглушителното му джавкане. Кучето чака да се приближи господарят и от цевта на оръжието му с трясък на гръмотевица да лумне огън, след който глиганът да падне безжизнен. Човекът все още не идва. Глиганът вече е забелязал лекото мръдване

около своето прикритие. Доловил шума от изпращяла под крака на ловеца клонка, той оставя кучето и отново се впуска в бяг.

Зад гърба му се разнася хрипливо джавкане от пресъхналото вече гърло на преследвача.

За ловеца е ясно, че гонитбата ще продължи, и той, ядосан, свива изпръхналите си устни. Отново забързва. Диша тежко, сърцето му бие лудо.

Минутите летят една след друга. Всъщност колко време трае това преследване? Започва да вали. Все по-често по лицето му и по листата на дърветата падат едри, студени капки. Тревата мокри краката на ловеца, от шапката му шурти вода и се стича от цевта на пушката надолу към земята. Вече целият е измокрен до кости. Дъждовната вода прониква през шапката и облива врата му, стича се под яката на ризата и потича на вади по гърба и краката му чак до обувките. По тялото не е останало нито едно сухо местенце, а дъждът се засилва все повече и повече. Пръска отгоре, отпред, отстрани — отвсякъде. Дрехите, напоени като гъба, тежат и изстудяват тялото му, но при бързото придвижване напред от тях се вдига пара.

В същото положение се намират и кучето, и глиганът. Все пак за разлика от човека те имат предимството, че не мъкнат мокрите дрехи и обувките, пълни с вода, нито пък тежкото оръжие. Въпреки това и те тичат бавно и уморено. На животните също се отразява този безкраен бяг, това промъкване през гъсталаци и клони без секунда отдих. Мократа козина също им пречи. Вече съвсем рядко се чува и кучешкият лай.

Под тежестта на телата им твърдата преди това земя започва да пропада. Едрият глиган разтваря копита, за да разшири площта, на която стъпва, но и така затъва в калта. Следите му улесняват ловеца, когато той не чува кучето. Теренът става все по-хлъзгав и по-труден, но неуморният Бояр продължава гонитбата. Доста по-лек, той също затъва все по-дълбоко в тинята и с последни усилия върви напред. Стигат до обширно и почти непристъпно мочурище. Глиганът е добър плувец, но в тинята е още по-добър. Той се хвърля във водата, а из блатото се влачи, затънал почти до шия. Кучето плува след глигана без усилия, но в мочурището непрекъснато криволичи, като се стреми да се задържа по растящите нагъсто хлъзгави раkitови стъбла. Само така Бояр няма да потъне. Под тежкото тяло на глигана клоните се чупят, но

за кучето те са опора. Двете животни напредват бавно и с еднакъв страх. По-зле е за ловеца, който не може да ги последва. Той заобикаля мочурището с надежда, че ще ги посрещне от противоположната страна.

Глиганът е уморен до смърт, от време на време спира за миг, но щом чуе запъхтяното дишане зад гърба си, напъва всички сили, за да продължи бягството. Кучето също си почива, но едва издържа. Със сплъстена от кал козина, опашката на Бояр виси отпусната, а цялото му тяло е покрито сякаш с тежка броня.

Най-после стигат водата, която огражда мочурището като широк обръч. Движенията им тук са по-свободни. Двете животни изплакват телата си и им става по-леко. Могат да продължат, вече облекчени. Докосват с крака твърдата, макар и влажна почва. Шум от плисък на вода, шляпане в кал и гонитбата продължава, съпроводена от същото гърлено джавкане.

Ловецът, застанал на противоположната страна на мочурището, е целият в пот и кал. Уморен, той едва си поема дъх. Мократа шапка стърчи от джоба му, сплъстена коса покрива челото, а очите му са пълни с кръв. Диша с отворени уста и чувства, че сърцето му ще изхвъркне. Беше чул кучето си и сега изчаква то да се обади още веднъж — трябва да разбере посоката, в която преследването продължава. После ловецът с всички сили хуква към мястото, откъдето глиганите имат навик да минават. Там той спира и чака. Ударите на сърцето му сякаш отекват надалеч. Подлага длан зад ухото си, за да чуе гласа на своя четириног приятел. Опитва да успокои дишането си, не бива да издаде нито звук, но напразно се ослушва. Нищо не се чува, само дъждът все тъй шумно вали и плющи. Ловецът сяда уморен. След малко дъждът отслабва, после съвсем спира. Природата изведнъж става неприветлива и по-светла, макар вечерта да е близко.

Отдясно долита кучешки лай, но не приближава, тъкмо обратното — отдалечава се. Глиганът явно е избрал друго място, за да излезе от мочурището. Хитро отбягва далечния преход.

Да не би това да е друго куче — на някой браконьер, излязъл на нощен лов? Ловецът се ослушва, чак устата му леко се поотваря. „Дали това е моят помощник Бояр? Трябва да го следвам!“ Ловецът става тежко, мокрите дрехи, прилепнали по тялото му, са неприятно студени, влагата прониква чак до костите. Лицето му гори и той жадно облизва

изпръхналите си устни. Събира с шепа вода от храстите и шумно сърба. Утолява малко жаждата си, после навлажнява парещите си страни и горещото си чело. Ушите пищят, зачервените очи се затварят от умора, стомахът се свива до болка от глад. Бръква с ръка в джоба си и намира забравена коричка хляб. Захапва я с апетит, но изсъхналата уста и схванатият език трудно обръщат твърдия хляб, безвкусен като дървени стърготини. Как му се ще да седне и да си почине! Но не бива, трябва да следва Бояр. Не може да го разочарова, та нали и той е уморен и гладен и въпреки това върви напред! Невъзможно е да се откаже от набелязаната цел. Трябва да убие ранения глиган, който в същност е най-зле от тримата, защото знае какво го чака, ако не успее да избяга, а раната пари като огън.

Вечерта вече настъпва, наситеният с влага мрак се спуска на тъмни пластове. Глиганът, сякаш разчитал на лошата видимост, завива под провисналите клони на един избуял храст и там заляга. Изтощеното куче забелязва това и също използва възможността за почивка. Душейки непрекъснато, то не изпуска глигана из очи.

Отдалеч чува как идва ловецът и излиза да го посрещне. Радостно заскимтява и го завежда до мястото, откъдето се вижда глиганът. С господаря си те се разбират прекрасно. Лягат близко един до друг, като взаимно се топят. Почиват час, два, може би три, а когато ловецът заспива, кучето не престава да бди. Инстинктивно Бояр непрекъснато е нащрек, въпреки че очите му почти се затварят. Тъмно е. Гъста мъгла се спуска на талази. През нощта тя не се вижда, но влажният въздух прониква в ноздрите и човекът я усеща. Може и да се напипа, защото тя покрива с влажен, лепкав слой и лицето, и дрехите. Мъглата става все по-гъста и сивотата ѝ се слива с непрогледната тъмнина.

Макар че до изгрев-слънце има още много време, бавно, почти незабележимо започва да се прояснява. Умореният глиган неохотно и тежко се готви да напусне топлото си леговище. Ще му се да се измъкне безшумно, но е доста тежичък, за да се отдалечи незабелязано от враговете си. Чувствителният слух на бодърстващото куче долавя леко мляскане, после чува как мощното тяло се отлепва от мократа земя. Следва лекичко изшумоляване — явно глиганът е докоснал близкият храст. Кучето става и започва да души. Усеща как животното шава и тръгва подире му. Ловецът отваря уморени клепачи и с усилие

се надига. Поглежда наоколо и разтърква с мокра длан очи. В главата си усеща тъпа болка, крайниците са натежали, костите сякаш са се вдървили. Но волята за победа не го напуска. Трябва да върви, да продължава напред!

Още с първите крачки се залюлява и дрехата му се закачва в един бодлив храст. Дръпва я силно, за да се освободи, платът изпуква и от зейналата дупка просветва одрана и окървавена кожа. Чувайки кучешкия лай, ловецът забравя своите мъки. Напряга починалите през нощния сън мускули и с нова енергия продължава гонитбата. Уморените крайници подсъзнателно се подчиняват на волята и сетивата инстинктивно възприемат. След малко ловецът чува желанието звук на попадналото в опасност животно и разбира, че само след миг глиганът вече няма да може да се помръдне от мястото си и че няма да се измъкне жив от преследвачите си. Нова надежда обзема ловеца — ще настигне глигана и ще го застреля.

С широко разкрасени крака и с поотворена зурла, изплесканият с кал глиган стои пред кучето и диша тежко. Изтощен, Бояр също едва се крепи на краката си и уморен се отпуска на земята. Трябва да изчака господаря, трябва да издържи и непрекъснато да лае, за да сочи мястото, където задържа глигана! На дълги интервали неговото приглушено джавкане оглася простора. Това го изтощава до крайност. Колко още ще издържи така?

Трябва да издържи! Мъчи го жажда, от изплезения му език се стичат капки. Гърлото му е пресъхнало, прегракналият лай заприличва на хриптене, но ловецът все още го разпознава и тича, ориентирайки се по него.

Господарят се промъква през храстите и ако не долови джавкането, търси следите, оставени от глигана. Щом ги забележи, радостен тръгва по тях, но в гъстата млада гора те отново изчезват. Спира и изчаква да чуе следващото изджавкване. После по слух се приближава. Стига огромния дъб в края на малкото сечище, мястото му се струва познато — край на лутането, вече точно знае къде се намира. До ушите му достига прегракналият лай на Бояр. Преценява разстоянието и мислено вижда мястото, където са се спрели двете животни. Представя си глигана свит в ямата между дебелия корени на стария пън. Целият е скрит, само главата му с оголени и лъскави като слонова кост бивници заплашително стърчи от скривалището. Срещу

него в тревата лежи вярното куче. Никой не мисли за бягство — той, ловецът, трябва да реши всичко. Ще изпрати смъртоносния изстрел точно в центъра на челото на глигана. Само че най-напред трябва да го намери, за да изпълни намерението си. Близкият край на това тежко издирване му вдъхва бодрост. Още малко и ще стигне.

Пълзи бързо, но предпазливо. Само след няколко минути цевта на пушката му ще даде смъртоносния изстрел. Все пак трябва да се доближи до глигана незабелязано, без той да го подуши. Но как да разбере дали върви правилно, точно срещу вятъра, когато в гората не се помръдва нито едно листенце и не полъхва дори лек ветреца? Ще навлажни пръста си и тъй ще усети от коя страна вее хлад. Допира показалец до устните си, но те са тъй изпръхнали, че пръстът остава сух. Опитва се да го намокри във влажните листа. Отникъде не чувства полъх на вятър, а добре знае, че рано в гората въздухът никога не е напълно спокоен. И най-нежният ветреца би могъл да го издаде и тогава огромните му досегашни усилия отиват напразно.

Изважда клечка кибрит — по пламъка ще се ориентира, но за проклетия всички клечки до една са мокри. Оглежда сечището и изведнъж очите му светват: забелязва прецъфтял горски спореж и откъсва пухената главичка. Крайчетата ѝ са мокри, но щом ловецът я духва, малкото облаче литва във висините и бавно, с едва забележимо отклонение, се понася в посока към преследвания глиган. Значи вятърът е неблагоприятен — не може ловецът да върви точно към животното. За щастие то е още доста далеч, тъй че няма да го изплаши преждевременно. Не му остава нищо друго, освен да заобиколи и да го хване от другата страна.

Ловецът се оглежда наоколо и предпазливо тръгва, но едва направил няколко крачки, той нагазва в блатисто място, през което е невъзможно да се премине безшумно. Краката му затъват до глезените в тинята и тъй цамбуркат и жвакат, че трябва да се откаже от този път и да заобиколи от другата страна. Напредването върви бавно и мъчително, а на всичко отгоре навлиза из едни гъсти тръни, които разкъсват дрехите и разкървавяват тялото му. Ръцете вече нищо не усещат, целите са изподраскани и покрити с рани, но все още държат здраво и притискат към гърдите огнестрелното оръжие. Ловецът заобикаля непроходимите места и спира близо до глигана. Там изчаква. Притихва като дебнеца хищник, само очите му святкат. Някаква голяма

сянка мръдва в храсталака. Струва му се, че вижда и движение. Кляка и стъпка по стъпка запълзва надолу. В този миг дочува ясно примлясване в тинята и веднага след това — прегракналия кучешки лай. Глиганът отново се съвзема и побягва. Ловецът тръгва след него. Препъва се, не усеща краката си, движи ги механично. Полуотворената му уста е изкривена, едва си поема дъх. Изглежда, вече няма сили. Спира и разтърква очите си, покрити сякаш с мъглива завеса. Клепачите му са подпухнали, брадата е увиснала. Отново спира и търка очи. Изведнъж като от хиляди искри пред него лумва огън на разстояние от около една ръка. Всичко пред него пламва в ослепително жълто сияние. Ловецът ляга върху земята, трябва да изчака, докато светлината изчезне. Това е от напрежение, от крайна изтощеност, мисли си той. Едновременно усеща болки във всеки мускул, във всяка ставичка и кост. Няма я предишната гъвкавост, цялото тяло е обзето от тъпа болка. Легнал по корем, той с мъка се обръща на гръб — така по-добре ще изпъне крайниците си и ще поотпусне изтощените мускули. Оглежда се и погледът му спира върху прекрасните тъмносини плодове на къпината, растяща съвсем наблизо — само да протегне ръка, и ще ги стигне. Храстът е отрупан с тях. Ловецът досега не е забелязал красотата на бодливите му издънки, обсипани със сочни плодове. С голямо усилие той се навежда и пълзейки на колене, се премества по-наблизо. Не усеща острите като игли тръни и къса плодовете с пръсти. Напълва длан, изсипва ги в устата си и ги смачква със зъби! Хладният и сладък, приятно кисел сок навлажнява изпръхналия му език и небцето. Колко е вкусно! Мъжът лази на колене около храста и дърпа плодовете му, налети със сок. Целият се изподрасква, но в жилите си усеща как прииждат нови сили. Ловецът става. Ослушва се.

Слънцето вече е високо в небето, денят напредва. А кучето и преследваният глиган нито се виждат, нито се чуват. И верният Бояр е изтощен до крайност, но не бива да изгуби от поглед глигана! Двете животни, преследващото и преследваното, усещат, че силите им вече свършват. Глиганът свикна на непрекъснатото джавкане и престана да му обръща внимание, но вкочанените му крака вече не го слушат, всяко движение е непоносимо болезнено. Само калта ще им помогне.

Види ли някоя локва, глиганът цопва в кея и опръсква с кал всичко наоколо. Водата е така приятно студена! И да си пийне от нея

може, какво като е кална. Потапя зурла в гъстата локва и слабните при хълбоците му ускорено тупкат. И отново се повтаря вчерашното дебнене — Бояр и глиганът лягат един срещу друг и всеки следи движението на другия. Бояр неуморно, макар и по-рядко, все още надава своя хрипкав лай. Вярва, че господарят ще го чуе.

Наближава втората нощ, откакто е започнала гонитбата. Ловецът с последни сили се влачи напред и вижда схлупената къщурка на горския пазач, използвана от ловците. Запътва се към нея — там ще си почине през нощта. И утре е ден.

По пътя попада на пресен животински тор, вижда следите на глигана, а след тях и тия на Бояр. Явно не са далеч, но ще ги остави в ръцете на съдбата. Стига до дъсчената къщурка и се промъква вътре. Капаците на прозорците са спуснати. Тъмно е и той по памет започва да търси кибрит по полицата до вратата. Напипва го, запалва малката газена лампа и излиза с каничката до близкия извор за вода. Запалва огън и слага вода за чай. Всичко е на мястото си — тенекиената съдинка е пълна със захар, има половин кутийка с чай и дори цял пакет сухар. Сърба на гълтки подсладената, още вряла, ободряваща течност и по тялото му се разлива приятна топлина. Намокря парче сухар и бавно преглъща. После се изляга върху постлания с ухаещо сено нар и мигновено заспива.

Навън е непрогледна нощ, когато ловецът се събужда от драскане по вратата. Дочува слабо скимтене. Бързо отваря на изтощеното куче, което и тук го е открило. Кляка до него, гали го и ласкаво му говори. После му дава захар, много захар, намокрена с вода, и размекнат сухар, взема го при себе си на мекото, топло сено и го завива с якето си. След миг и двамата потъват в дълбок сън.

Когато се събуждат, навън все още е сивкав мрак. Ловецът не се бави и веднага напуска хижата. Заедно с кучето предпазливо се промъква към глигана като по предварителна уговорка. Започва да се развиделява, когато кучето подушва глигана. То ляга, ловецът сяда до него и чакат утрото. Набрали сили, отдъхнали си, лесно ще издържат на тази стража. Ловецът устремява поглед в посока към мочурището, където кучето още души. Спокойно е, от дъжда няма и следа, настъпва хубав ден. Веднага щом първите лъчи на изгряващото слънце блясват върху мочурището, ловецът забелязва раздвижване в тинята — някаква голяма черна маса се надига и той ясно разпознава тялото на глигана.

Бояр се разтреперва, следи всичко, както му заповядва вроденият инстинкт. Остава легнал неподвижно и няма да допусне да бъде разкрит. Ловецът съвсем бавно вдига оръжието и се готви за стрелба. Но какво става с него? Поглежда изтръпналите си ръце и изненадан разбира, че те треперят. После усеща как треперенето обхваща цялото му тяло и преминава в треска. Да не би тъй страшно да го раздрусва ловната треска, която досега не е познавал? Или пък започва истинска треска от изстиването? Така или иначе, трябва да се овладее! Напрягайки волята си до краен предел, той вдига оръжие и се прицелва. Ушите му пищят, когато натисва спусъка, и след изстрела пред очите му се завъртват червени кръгове. Тялото му се разтърсва от резкия тласък на пушката. А глиганът? Ловецът нито чува, нито вижда. Бояр, който не сваля очи от него, забелязва, че изстрелът не е достигнал целта, и веднага хуква след препускащото животно.

От тревата пред тях литва фазан и неговият изплашен крясък сякаш връща спокойствието и смелостта на ловеца. Той тръгва напред и до ручея съзира прясна следа. Напразно я търси от другата страна. Тръгва покрай водата и след упорито вглеждане открива по дъното на ручея малки ямички, разположени на еднакво разстояние. Познава в тях отпечатъците на глигана, който, без да прескочи ручея, инстинктивно е замаскирал следите си. Ловецът продължава все по този път и в миг чува кучешкия лай почти зад гърба си. Бързо отскача зад най-близкото дърво и се приготвя за стрелба.

Бояр отново е намерил следата. Лаят се чува от същата страна на ручея, където стои и ловецът. Той вижда как глиганът приближава, пристъпвайки едва, едва. Бояр също напредва бавно. Ловецът здраво опира пушка на дървото, върху което е легнал с цялата си тежест, — ударите на сърцето сега не се предават по ръцете му. Спокоен, той внимателно се прицелва. Чака да хване на мушка само глигана, че иначе може да рани и кучето. После натиска спусъка и вижда как дивото животно рухва на земята, сякаш ударено от гръм. Мощните челюсти шумно се затварят и по тялото му полазва последната тръпка.

Ловецът и кучето идват до жертвата, строполяват се от умора до нея и мигновено потъват в дълбок сън. Чак след дълги часове, когато отново отварят очи, те се залавят за своя богат улов.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.